

Къахеташ, Къинхетамечу АллахІан цІарца!

Хъуна хаийла - АллахІа хъох къинхетам барг - вайн декхар хилар диъ хІума Іамадар:

- 1 - Хъалхарниг: Іилма ду. Іилма - АллахІ вовзар ду, Цуънан Пайхамар - Делера салават салам хуълда цунна - вовзар ду, Ислам дин довзар ду шен делилашца (баххашца).
- 2 - ШолгІаниг: Оцу Іилманца Іамал яр ду.
- 3 - КхоалгІаниг: Оцу вайна доьвзинчуьнга нах кхайкхар ду.
- 4 - ДобалгІаниг: Нах вайна доьвзинчуьнга кхойкхучу хенахъ вайна хуьлуш йолчу халонна сатухуш, собаре хилар ду.

Оцу деа хІуманан делил, цунна тешалла ду АллахІан дош:

﴿ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ . وَالْعَصْرِ . إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَّصُوا بِالحَقِّ وَتَوَّصُوا بِالصَّبْرِ ﴾ [سورة العصر: الآيات ١-٣]

{Къахеташ, Къинхетамечу АллахІан цІарца! Хенаца (дуй буу Ас)! Баккъалла адам эшамехъ ма ду. (АллахІах) теша а тешна , дика Іамал йинарш а, бакъонца весет динарш а, собарца весет динарш а боцурш}. [Сурат "АлІаср" 1-3 аяташ].

Имама ШафиІийс - Дала къинхетам бойла цуънах - хІокху сурат хъокъехъ аьлла: "АллахІа Шен халкъана тешаллийна хІара сурат бен ца доссийнехъ а, иза тобар

дара царна тешалла хила (цуьнца Іамал ян)". Имама Бухарис - Дала кѣинхетам бойла цуьнах - аьлла: "Іилма Іамор Іамал ярал хьалха хилар довзайту баб (дакѣа)".

Іилма Іамалал хьалха даккха дезаш хиларан тешалла ду АллахІан дош:

﴿فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنْبِكَ﴾ [سورة محمد: الآية ١٩]

{Хьуна хаийла АллахІ воцург кхин дела цахилар, хьайн кѣинна гечдар а деха} [Сурат "Мухъаммад" 19 аят].

Хокху аятехь АллахІа Шен омру "Хаийла хьуна" аьлла, дашал а, Іамалал а хьалха Іилманца долийна.

Юха кхин а хаийла хьуна - АллахІа хьох кѣинхетам барг - хІора бусалба стагна а, зудчунна а тІехь хилар, хІинца вай дуьйцур долу кхо хІума Іамадар.

1 - Хьалхарниг: Вай АллахІа кхоьллина хилар, цул тІаьхьа Цо вайна рицкѣа делла хилар, Цо вай тесна дитина цахилар а тидам боцуш. Муххале а, Цо вайна Пайхамар ваийтина. Цунна мутІахь хилларг ялсамане гІур ву, амма цунна Іеса хилларг жобжахате а гІур а ву. Оцунна тешалла ду АллахІан дош:

﴿إِنَّا أَرْسَلْنَا إِلَيْكُمْ رَسُولًا شَهِدًا عَلَيْكُمْ كَمَا أَرْسَلْنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ رَسُولًا. فَعَصَىٰ فِرْعَوْنُ

الرَّسُولَ فَأَخَذْنَاهُ أَخْذًا وَبِيلًا﴾ [سورة المزمل: الآيتان ١٥-١٦]

{Оха шуна Элча ваийтина, шуна тІехь теш а волуш, ФирІавн волча Оха элча вахайтарх терра, ткѣа ФирІавн элчанна Іеса хилира, тІаккха Оха иза (ФирІавн) хІаллаквеш долчу лацарца лецира} [Сурат "Алмузаммит" 15-16 аяташ].

2 - ШолгІаниг: АллахІ реза вац Шеца накъост варна, хилайла иза малайкашна Ибадат дарца, я пайхамарашна Ибадат дарца.(1) Тешалла ду АллахІан дош:

﴿وَأَنِّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا﴾ [سورة الجن: الآية ١٨]

{Баккъалла, маъждигаш АллахІан ду, ткъа аша ма кхайкха АллахІаца цхъанга а} [Сурат "Алджинн" 18 яат].

3 - КхоалгІаниг: Делан Элчанна - Делера салават салам хуьлда цунна - муьтІахъ волчунна, Дела цхъаъ веш волчунна мегаш дац, Далла а, Делан Элчанна - Делера салават салам хуьлда цунна - дуьхъал ваьллачунца гергарло лелор, иза шен уггара гергара стаг велахъ а.

Цунна тешалла АллахІан дош ду:

﴿لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ
أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ أُولَٰئِكَ كَتَبَ اللَّهُ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ وَأَيَّدَهُم بِرُوحٍ مِّنْهُ وَ
يُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ أُولَٰئِكَ
حِزْبُ اللَّهِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ [سورة المجادلة: الآية ٢٢]

{Хьуна карор дац къам, АллахІах а, Къемат дийнах а теша а тешаш, АллахІана а Цуьнан Элчанна а дуьхъало еш берш (дов лелош берш) безаш долу,

(1) Цхъаболчу наха, я малайкашна Ибадат деш, я пайхамарашна Ибадат деш АллахІаца накъостий лецна Ибадат дарехъ. Масала, керста наха Ийса-пайхамарах Дела вина, цунна Ибадат до цара. Иштга кхечара малайкашка орца доьху, я уьш Делан йоларий бу олу, я АллахІе бен далуш доцу хІуманаш, цаьрга дало моьттуш лела. Оцу кепара, пайхамаршкара а гІо лобху, я цаьрга шайн хъашташ кхочуш дар доьху. Ткъа массо хІуманна тІехъ ницкъ кхочуш волу АллахІ, адамашка Шегара гІо доцург гІо дац шуна, Ша делларг бен рицкъа дац шуна аьлла волу АллахІ Дела реза вац оцу хІуманашна. Муха хир ву Иза реза, Цо адамаш а, жинаш а Шена цхъанна Ибадат дайта бен кхоьल्लीна ца хилча? (Гочдархо).

уьш шайн дай белахь а, я шайн кІентий, я шайн вежарий, я шайн тайпана (белахь а). Уьш (бусалба динна дуьхьал болчарца гергарло ца лелош берш) АллахІа шайн дегнашкахь Иман яздинарш бу. (Цо) уьш чІагІбина шегарцу сица (Жабраилца), (Цо) уьш бохуьйтур а бу, шайна кІелхула татолаш лелачу бошмашка (ялсамане), даим цу чохь хир а болуш. АллахІ реза хили царна, уьш Цунна реза а хили. Уьш бу АллахІан тобанах, ткъа АллахІан тоба баккъалла декъал ю} [Сураат "Алмуджадалат" 22 аят].

Хьуна хаийла - АллахІа хьо Шена муьтІахь хиларе нисварг - ИбрахІима-Пайхамаран миллат, хъанифийн дин иза ахь АллахІана даггара Ибадат дар хилар. АллахІана цхъанна, даггара Ибадат дар - и ду АллахІа массо нахана омру дина тІедиллинарг, иза бахъанех адамаш кхоьллинарг а.

АллахІа Къуръан чохь ма аллара:

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾ [سورة الذاریات: الآية ٥٦]

{Аса ца кхоьллина жинаш а адамаш а, цаьрга Сайна Ибадат дайта бен}

[Сураат "Аззарийат" 56 аят].

"Сайна Ибадат дайта" бохучуьнан маьІна - "Со цхъаь вайта" бохург ду.

Ткъа АллахІа омра динчарех угтар доккханиг "тавхьид" ду, цуьнан маьІна: Ибадат дарехь АллахІ цхъаь вар ду.

Иштта, АллахІа ца магийначех угтар доккханиг "ширк" ду, цуьнан маьІна: АллахІ воцучунна Ибадат дар ду, Цуьнца кхечуьнга кхайкхар санна.

Цунна тешалла АллахІан дош ду:

﴿وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا﴾ [سورة النساء: الآية ٣٦]

**{(Аш) Ибадат де АллахІана, цхьа а хІуманца Цуьнца
накъост а ма ве}**

[Сурат "Аннисаъ" 36 аят].

Ткъа нагахь санна хьобга алахь: адамана бовза безаш болу кхо бух хІун бу? Ахь ала: Лайна шен Дела а, шен дин а, шен Пайхамар Мухъаммад а - Делера салават салам хульда цунна - вовзар бу.

Хьалхара бух – АллахI Дела вовзар

Ткъа нагахь санна хьобга алахь: хьан Дела мила ву? Ахь ала: сан Дела АллахI ву, со а, дерриге Iаламаш а Шен ниIматашца кхийина волу. Иза ву ас Шена Ибадат деш верг, Иза воцург кхи Ибадат дан цхьа а вац сан. Цунна тешаллийна АллахIан дош ду:

﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ [سورة الفاتحة: الآية ٢]

{Хастам бу АллахIана, Iаламийн Элана} [Сурат "Алфатихъат" 2 аят].

АллахI воцург кхидолу массо хIума Iаламашна юкъадогIуш ду, иштта со а ву оцу Iалам юкъара.

Нагахь санна хьобга алахь: хьуна хьайн Дела муха воьвзина? Ахь ала: Суна Иза Цуьнан аяташца (билгалонашца) а, Цо кхоьллинчу хIуманашца а воьвзина. Цуьнан айтех (билгалонех) ду: буьйса а, де а, малх а, бутт а.

Цо кхоьллинчу хIуманех ду: ворхI стигал а, ворхI латта а, цаьршинна чохь дерг а цаьршинна юкъахь дерг а. Цунна тешаллийна АллахIан дош ду:

﴿وَمِنْ آيَاتِهِ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ لَا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَهُنَّ إِن كُنتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ﴾ [سورة فصلت: الآية ٣٧]

{Цуьнан билгалонех ду буьйса а, де а, малх а, бутт а. Ма де суджуд малхана, я баттана, (амма) суджуд де АллахIана, уьш кхоьллина волчу, нагахь шаьш Цунна Ибадат деш делахь}. [Сурат "Фуссилат" 37 аят].

Иштта кхин а аьлла Дала Къуръан чохь:

﴿إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ يُغْشِي
الَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَثِيثًا وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ مُسَخَّرَاتٌ بِأَمْرِهِ أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ
تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ﴾ [سورة الأعراف: الآية ٥٤]

{Баккъалла шун Дела ву, стигланап а латга а ялх
дийнахь кхоьллинарг , цул тІаьхьа Иза нисвелла
Іарша тІехь, Цо буьйса денна тІетосу, цо (буьйсано)
иза (де) сихонца лоху. Малх а, бутт а, седарчий а, Цо
муьтІахь дина Шен омрунца, Цуьнан карахь ду
кхоллар а, болх а. Беркате ву АллахІ, Іаламийн Эла
(Дела)}. [Сурат "АлґаІраф" 54 аят].

Дела бохург - шена кхечу наха Іибадат дийриг
бохург ду. Иза иштга хилар гойту АллахІан дашо:

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ. الَّذِي جَعَلَ
لَكُمْ الْأَرْضَ فَرَاشًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ
فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَندَادًا وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ﴾ [سورة البقرة: الآيات ٢١-٢٢]

{ХІай адамаш, Іибадат де шайн Далла, шу а шул
хьалхарниш а кхоьллина волчу, шу хила мега
тІаккха (Цуьнах) кхоьруш (аш Цунна Іибадат дича).
(Аш Іибадат де АллахІана) шуна латга мотт санна
дина волчу, стигал а гІишло санна йина волчу,
стиглара хи а доссийна цуьнца стоьмаш а баьхна
(лаьтгара хьала) шуна рицкъанна, ткьа аш ма бойла
АллахІаца накьостий, шаьш хууш доллушехь (и дан
ца мегий)} [Сурат "Албакъарат" 21-22 аяташ].

ХІокху аятан тафсирехь Ібну-Касира - Дала

кѣинхетам бойла цуьнах - аьлла: "И хІумнаш кхоьллина верг - Иза ву Шена Ибадат дан хьакъ долуш верг".

АллахІа тІедехкина долчу Ибадатан дакъош - Ислам, Иман, Ихьсан а санна долу, иштта доІа дар а, кхерар а, догдахар а, болх тІебиллар а, безам хилар а, цабезам хилар а, гІолахар а, хьаставалар а, тІетовжар а, Іалашвар дехар а, гІо дехар а, хьайбанна урс хьакхар а, чІагІо яр а, иштта кхин долу Ибадаташ а АллахІа тІедехкина долу, уьш массо а цхьа АллахІан доьхьа хила дезаш ду. Тешалла АллахІан дош ду:

﴿وَأَنَّ الْمَسْجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا﴾ [سورة الجن: الآية ١٨]

{Баккъалла маъждигаш АллахІан ду, аш макхайкха АллахІаца кхечуьнга цхьаьнга а} [Сурат "Алджинн" 18 аят].

Оцу Ибадатех цхьаь делахь а кхечуьнга дерзийнарг - иза АллахІаца накъост веш хуьлу Ибадат дарехь, куфр деш а хуьлу. Тешалла ду АллахІан дош:

﴿وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا بُرْهَانَ لَهُ بِهِ فَإِنَّمَا حِسَابُهُ عِنْدَ رَبِّهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ﴾

[سورة المؤمنون: الآية ١١٧]

{АллахІаца кхечу деле кхойкхуш верг - шагахь цхьа тешалла а доцуш - баккъалла а цуьнан хьесап дар цуьнан Делехь ду, баккъалла а декъал хир бац керстанаш (куфр деш берш)} [Сурат "Алмуьминун" 117 аят].

Хьадисехь деана ду: "Дехар, доІа дар - Ибадатан тІум ю".

Цунна тешаллийна АллахІан дош а ду:

﴿وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ

دَخِرِينَ﴾ [سورة غافر: الآية ٦٠]

{Шун Дала аьлла: Соьга деха, доІа де, Ас жоп лур ду шуна. Баккьалла а, Суна Іибадат дарх куралла еш берш гІур бу жоьжагІате аьшнаш бина сийсаз а болуш} [Сурат "Гафир" 60 аят].

АллахІах бен кхера ца везаран тешалла ду Цуьнан дош:

﴿فَلَا تَخَافُوهُمْ وَخَافُوا إِن كُنتُمْ مُّؤْمِنِينَ﴾ [سورة آل عمران: الآية ١٧٥]

{Шу ма кхера церах, шу кхера Соьх, нагахь санна шу тешаш делахь (Соьх)} [Сурат "АалІимран" 175 аят].

Догдахаран тешалла ду АллахІан дош:

﴿فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا﴾ [سورة

الكهف: الآية ١١٠]

{Ткьа шен Далла ша дуьхьалкхетаре догдохуш волчо йойла дика Іамал, ша шен Далла Іибадат дарехь накьост а ма войла цо} [Сурат "АлкахІф" 110 аят].

БолхтІебилларан тешалла ду АллахІан дош:

﴿وَعَلَى اللَّهِ تَوَكَّلُوا إِن كُنتُمْ مُّؤْمِنِينَ﴾ [سورة المائدة: الآية ٢٣]

{АллахІана тІебилла болх нагахь санна шу тешаш делахь (Цуьнах)} [Сурат "Алмаидат" 23 аят].

Иштта оцунна тешаллийна кхин а цхъа аят ду:

﴿وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ﴾ [سورة الطلاق: الآية ٣]

{АллахІана тІе болх биллинчунна - Иза кхачам болуш тоъаш ву цунна} [Сурат "АттІалакъ" 23 аят].

Безам хиларан а цабезам хиларан а, хъаставаларан а тешалла ду АллахІан дош:

﴿إِنَّهُمْ كَانُوا يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا رَغَبًا وَرَهَبًا وَكَانُوا لَنَا خَشَعِينَ﴾ [سورة

الأنبياء: الآية ٩٠]

{Баккъалла а уьш бара диканаш дарехъ сихо еш, Тхоьга (АллахІе) кхойкхуш а бара, безам а болуш (массо дикачу хІуманехъ), цабезам а болуш (массо вочу хІуманехъ), Тхуна хъастабелла (АллахІан сий деш Цунна муьтІахъ) а бара уьш} [Сурат "Алтъанбияъ" 90 аят].

АллахІах дагчоь кхера везаран тешалла АллахІан дош ду:

﴿فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنِي﴾ [سورة البقرة: الآية ١٥٠]

{Ма кхера шу церах, Соьх кхера} [Сурат "Албакъара" 150 аят].

АллахІе дерза дезаран тешалла ду АллахІан дош:

﴿وَأَنِيبُوا إِلَى رَبِّكُمْ وَأَسْلُمُوا لَهُ﴾ [سورة الزمر: الآية ٥٤]

{Шу дерза шайн Деле, Цунна муьтІахъ а хила} [Сурат "Аззумар" 54 аят].

Го дехаран тешалла ду АллахІан дош:

﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾ [سورة الفاتحة: الآية ٥]

{Хьуна цхьанна Ибадат а до оха, Хьобгара цхьаьнгара го а доьху оха}

[Сурат "Алфатихъат" 5 аят].

Хьадисехъ а деана ду: "Айхъа го лахахъ АллахІера лаха хъайна го, Цуьнгара деха а деха".

Іалашвар АллахІе деха дезаран тешалла ду АллахІан дош:

﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ. مَلِكِ النَّاسِ﴾ [سورة الناس: الآيات ١-٢]

{Ахъ ала: со ларло адамийн Эла волчуьнца (АллахІаца), адамийн Паччахъца} [Сурат "Аннас" 1-2 аят].

Орца лахаран тешалла ду АллахІан дош:

﴿إِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَابَ لَكُمْ﴾ [سورة الأنفال: الآية ٩]

{Аша шайн Деле орца доьхучу хенахъ Цо жоп делира шуна}

[Сурат "Алѡанфал" 9 аят].

Хъайбанна урс хъакхаран (гІурба деран) тешалла АллахІан дош ду:

﴿قُلْ إِن صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ

أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ﴾ [سورة الأنعام: الآيات ١٦٢-١٦٣].

{Ахъ ала: баккъалла сан ламаз а, сан урс хъакхар а, сан вахар а, сан валар а, Іаламийн Эла волчу АллахІан доьхъа ду. Накъост вац Цуьнца. Оцуьнца

омру дина ду суна, со доьххъара бусалба а ву} [Сурат "АлтъанІам" 162-163 аят].

Суннатера тешалла ду Пайхамаран - Делера салам маршалла хуьлда цунна - дош:

"АллахІа неІалт аьлла АллахІ а воцуш кхечуьна доьхъа урс хьакхначунна (кхечуьна доьхъа саІа дийначунна).

ЧІагІо яран тешалла ду АллахІан дош:

﴿يُوفُونَ بِالنَّذْرِ وَيَخَافُونَ يَوْمًا كَانَ شَرُّهُ مُسْتَطِيرًا﴾ [سورة الإنسان: الآية ٧].

{Цара кхочуш йо шаьш йина йолу чІагІо, уьш кхера а кхоьру шен вон дІасадаьржар долчу дийнах} [Сурат "Алтъинсан" 7 аят].

Шолга бух - шен баххашца бусалба дин довзар.

Бусалба дин - иза АллахІ цхъаъ варца Цунна муьтІахъ хилар ду, цо аьлларг деш хилар а ду, Цуьнца накьост варах а ширкан охІлунах а цІена хилар а ду.

Бусалба дин кхаа даржехъ ду: Ислам, Иман, Ихъсан. Оцу кхаа даржах хІоранне а ше-шен арканаш (бІогІамаш) ду.

Бусалба динан хъалхара дарж - Ислам.

Исламан арканаш пхиъ ду:

- 1) тешалла дар АллахІ воцург кхин дела вац аьлла, Мухъаммад АллахІан элча а ву аьлла;
- 2) ламаз дар;
- 3) закят далар;
- 4) мархи бутт кхабар;
- 5) АллахІан цІентІе хъадж дар.

АллахІ воцург кхин дела вац аьлла тешалла дан дезаран далил АллахІан дош ду:

﴿شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُوا الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ [سورة آل عمران: الآية ١٨]

{Тешалла дина АллахІа Ша воцург кхин дела вац аьлла, малайкаша а дина, Иилман дайша а дина, нийсонна тІехъ лаьтташ ву АллахІ, кхин Дела вац иза воцург, Нуьцкъала а Хъекъале а волу} [Сураг "АалІимран" 18 аят]

Цуьнан маьІна - цхьа а вац шена Ибадат дан хьакъ волуш цхьа АллахІ воцург бохург ду. "ЛаилахІа" - цхьа а Дела вац бохучу дашо дІадоккху АллахІ а витина шена Ибадат мел деш долу хІума, "иллаллахІ" - АллахІ воцург бохучу дашо чІагІдо цхьана АллахІана Ибадат дан дезар, Цуьнца Ибадат дарехь накъост а ца веш, Цуьнан паччахьаллехь Цуьнца накъост ца хиларе терра.

И аят туьду АллахІан кхечу дашо:

﴿وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ إِنَّنِي بَرَاءٌ مِّمَّا تَعْبُدُونَ. إِلَّا الَّذِي فَطَرَنِي فَإِنَّهُ سَيَهْدِينِ. وَجَعَلَهَا كَلِمَةً بَاقِيَةً فِي عَقْبِهِ لَعَلَّهُمْ يُرْجَعُونَ﴾ [سورة الزخرف: الآيات ٢٦-٢٨].

{ИбраhИма аьлча шен дега а шен кьоме а: со цІена ву аш Ибадат дечух, со кхоьллинарг воцучах (кхечарех цІена ву со) Цо со нисвийр ву. Цо (ИбраhИма) цуьнах (ша аьллачу дашах) дира шел тІаьхьа шен тІаьхьлонна дуьссур долу дош, уьш (цуьнан да а кьам а) юха боьрзур бацара те аьлла} [Сурат "Аззухруф" 26-28 аят].

Кхечу АллахІан дашо а:

﴿قُلْ يَٰأَهْلَ ٱلْكِتَٰبِ تَعَالَوْاْ إِلَىٰ كَلِمَةٍ سَوَآءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا ٱللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِنْ دُونِ ٱللَّهِ فَإِنْ تَوَلَّوْاْ فَقُولُواْ ٱشْهَدُواْ بِأَنَّا مُسْلِمُونَ﴾ [سورة آل عمران: الآية ٦٤].

{Ахь ала: хІай жайни охІла, дуьйла тхуна а шуна а цхьатерра долчу даше: вай, АллахІ воцучунна Ибадат а ца дан, Цуьнца цхьа хІуманца накъост а ца ван, АллахІ а витина вай вовши эланаш а ца деш. Ткьа нагахь санна уьш юха бовлахь аш ала (цаьрга): тешалла де тхо бусалба хиларца} [Сурат "АлИмран" 64 аят].

Мухъаммад АллахІан элча ву аьлла тешалла даран
далил АллахІан дош ду:

﴿لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ أَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ
رَحِيمٌ﴾ [سورة التوبة: الآية ١٢٨].

**{Шуна веъна элча, шух шайха волу, йазло цунна
шуна хуьлу халонаш, кхоаме, тІаламе ву иза шуьца,
муьмининашца (АллахІах тешаш болчаьрца) эсала а
къинхетаме а ву иза}** [Сурат "Аттавбат" 128 аят].

Мухъаммад АллахІан элча ву бохучуьнан маьІна ду:
цо омру динчунна муьтІахь хилар, цо дийцинчу
хІуманна тІехь иза бакъ вар, цо маде аьллачу хІумнах
ларвалар, цо де аьллачу кепара бен АллахІана Іибадат
ца дар.

Ламазан а, закатан а, тавхьидан маьІнан а тешалла ду
АллахІан дош:

﴿وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَ
ذَلِكَ دِينُ الْقِيَمَةِ﴾ [سورة البينة الآية ٥]

**{Царна овра дина дацара АллахІана Іибадат де
аьлла бен, динлелор цІенчу даггара Цуьнан добхъа
долуш, хьанифаш (ИбрахІиман дин тІехь АллахІана
цхьанна Іибадат деш берш) санна, ламаз а де закат а
ло аьлла а бен. Иза ду нийса дин}**
[Сурат "Албаййинат" 5 аят].

Марха кхабаран тешалла ду АллахІан дош:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَكُمْ تَقْوَىٰ﴾
[سورة البقرة: الآية ١٨٣].

**{ХІай муъмининаш (АллахІах тешаш дерш) шуна тіе
яздина (тіедиллина) ду марха кхабар, шул хьалха
хиллачарна яздаре терра, шу хир дацара-те кхоъруш
(АллахІах)}** [Сурат "Албақъарат" 183 аят].

Хьадж даран тешалла ду АллахІан дош:

﴿وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنْ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ﴾ [سورة آل عمران: الآية ٩٧].

**{АллахІана (хьакъ) ду нахана тіехь хьадж дар, новкъа
ваха ницкъ кхаъчначо, ткъа цхьамма керстналла
дахь - АллахІ Іаламера хІумма оьшуш вац}**
[Сурат "АлІимран" 97 аят].

Бусалба динан шолгІа дарж - Иман.

Иманан кхузткъеитт а кхин масех а дакъа ду, церах
уггар дезаниг "лаилахІа иллаллахІ" алар ду, уггар
лахарниг новкъара нех дІаяккхар ду, эхь хетар а ду
Иманан цхьа дакъа.

Иманан арканаш ялх ду: Делах тешар а, Цуънан
малайкех а, Цуънан жайнех а, Цуънан элчанех а,
къемат дийнах а, къадрах (билгалдаккхарх) тешар а,
цуънан диканах а волах.

Оцу арканийн тешалла ду АллахІан дош:

﴿لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُولُوا وَجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ﴾ [سورة البقرة: الآية ١٧٧].

{Дикалла, суьпалла яц аш шайн яххъаш малхбалехъа
а малхбузехъа а ерзор, амма дикалла ю АллахIах
тешар а, тIаьхъарчу (къемат) дийнах а, малайкех а,
жайнех а, элчанех тешар а} [Сураат "Албакъарат" 177 аят].

Къадран (билгалдаккхаран) тешалла ду АллахIан
дош:

﴿إِنَّا كُلُّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ﴾ [سورة القمر: الآية ٤٩].

{Баккъалла а Оха массо хIума кхоьल्लीна
билгалдаккхарца}
[Сураат "Алкъамар" 49 аят].

Бусалба динан кхоалгIа бух - Ихъсан.

Ихъсанан цхъа рукн ду, иза - ахь АллахIана Иибадат
дар ду хъайна Иза гуш волуш санна, ткъа хъуна Иза
гуш вацахъ а Цунна хьо гуш ву.

Тешалтийна ду АллахIан дош:

﴿إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ﴾ [سورة النحل: الآية ١٢٨].

{Баккъалла а АллахI Шех кхоьруш болчаьрца а ву,
мухъсининашца (Ша гуш волуш санна Шена
Иибадат деш болчарца а, нахана дика деш болчарца)
а ву} [Сураат "Аннахъл" 128 аят].

Кхин а АллахIан дош ду:

﴿وَتَوَكَّلْ عَلَى الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ. الَّذِي يَرَاكَ حِينَ تَقُومُ. وَتَقَلِّبُكَ فِي السَّاجِدِينَ. إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ﴾ [سورة الشعراء: الآيات ٢١٧-٢٢٠].

{Ахь болх тIе билла Нуьцкъала а Къинхетаме а волчунна , хьо гуш волчунна хьо лаьтгачу хенахь (ламазехь), суджудаш деш болчарна юкъахь хьо дIасахьйизаш а (гуш волчунна), баккъалла а Иза ву Хезаш а Хууш а верг} [Сурат "АшшуIараъ" 217-220 аяташ].

Кхин а АллахIан дош ду:

﴿وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ وَمَا تَتْلُوا مِنْ قُرْآنٍ وَلَا تَعْمَلُونَ مِنْ عَمَلٍ إِلَّا كُنَّا عَلَيْكُمْ شُهُودًا إِذْ تُفِيضُونَ فِيهِ﴾ [سورة يونس: الآية ٦١].

{Хьо цхьа а хьолехь хуьлуш а вац, ахь цхьа (дакъа) Къуръан ца доьшу, аш цхьа а Iамал а ца йо Тхо шуна тIехь тешаш долуш бен шу и хIумнаш дан дуьйлалучу хенахь (а, дечу хенахь а)} [Сурат "Юнус" 61 аят].

Суннатера тешалла ду массарна девзаш долу Жабраил малайкан хьадис, ХаттIаба кIанта Iумара - Дела реза хуьлда цунна - дийцина долу. Iумара элира: "Тхо Делан Элчанна - Делера къинхетам а маршалла а хуьлда цунна - уллехь хоьвшина Iаш долчу хенахь тхуна тIе веара цхьа стаг, чIогIа кIай духар дуьйхина а волуш, чIогIа Iаьржа месаш а йолуш, шена тIехь гуш цхьа а некъан лар а йоцуш, тхуна цхьанненна а воьвзаш а воцуш. Пайхамарна - Делера къинхетам а маршалла а хуьлда цунна - улю охьахиира иза, шен ши гола цуьнан голех а хIуттуш, шен ши куьг

цуьнан шина варе тIе а дуьллуш. ТIаккха цо элира: ХIай Мухьаммад! Исламах лаьцна дийцахьа суна. ТIаккха Пайхамара элира: Иза ахь тешалла дар ду АллахI воцург кхин дела вац аьлла, Мухьаммад Цуьнан элча а ву аьлла, ахь ламаз дар а ду, закат далар а ду, марха кхабар а ду, новкъа ваха хьайн ницкъ кхачахь хьадж дар а ду. ТIаккха цо элира: Бакъ лоь хьо. ТIаккха тхо цуьнах цецдевлира - цуьнга хетта а хоьттуш иза бакъвеш вукха иза аьлла! ТIаккха цо элира: Иманах лаьцна дийцахьа суна. Пайхамара элира: Иза хьо тешар ду АллахIах а, Цуьнан малайкех а, Цуьнан жайнех а, Цуьнан элчанех а, тIаьхьарчу (къемата) дийнах а, къадрах (билгалдаккхарх) а - цуьнан диканах а вонах а. ТIаккха цо элира: Бакъ лоь хьо. ТIаккха Ихьсанах лаьцна дийцахьа суна. Пайхамара элира: Иза ахь Ибадат дар ду - хьайна АллахI гуш волуш санна, ткъа хьуна Иза гуш вацахь а Цунна хьо гуш ву. Цо элира: Къемата дийнах лаьцна дийцахьа суна. Пайхамара элира: Шега хоьттуш верг хаттарш дечул сов цуьнах лаьцна хIумма а хууш вац. ТIаккха цо элира: цуьнан билгалонех лаьцна дийцахьа суна. Пайхамара элира: лай йолчу зудчо шен эла яр а, когаш Iуьйра, тIейуха хIума йоцуш хилла болу къен-миска жаIуй гIишлош ярехь кьийсалуш хьуна гар а. ТIаккха иза дIавахара, тхо диссира. ТIаккха Пайхамара элира: ХIай Iумар, хеттарш деш хилларг мила вара хаьий хьуна? Ас элира: АллахI а Цуьнан Элча а ву дика хууш верг. Пайхамара элира: Иза Жабраил дара, шуна шун динан болх Iамо деана".

**Кхоалга бух - Вайн Пайхамар Мухаммад -
Делера кѣинхетам а, маршалла а хуьлда цунна -
вайна вовзар.**

Иза Хашима кѣнта Абдулмутталиба кѣнта
Абдуллаха кѣнт Мухаммад ву. Хашим Къурайши
тайпанах ву, Къурайши тайпа Аьрбой бу, ткъа
Аьрбой - Аллахан доттагI хиллачу Ибрахим-
Пайхамаран кѣнта Исмаилан тӀаьхьенах бу - Делера
салават а, салам маршалла а хуьлда цаьршинна а вайн
Пайхамарна а -.

Пайхамар кхузткъе кхаа шарахь ваьхна, шовзткъа
шарахь шегӀа пайхамаралла далале, ткъе кхаа шарахь
пайхамар а элча а волуш.

Цуьнга пайхамаралла делла "Икъраъ" - "Деша" бохучу
суратца, ткъа цуьнах элча вина "Муддассир" -
"ДӀахьарчинарг" бохучу суратца.

Цуьнан шахьар Макка ю. АллахIа иза ваийтина нах
ширках ларбеш, тавхьиде кхойкхуш.

Цуьнан тешалла ду АллахIан дош:

﴿يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ. قُمْ فَأَنْذِرْ. وَرَبَّكَ فَكَبِّرْ. وَثِيَابَكَ فَطَهِّرْ. وَالرُّجْزَ فَاهْجُرْ. وَلَا

تَمَنَّئْ تَنْتَكِبَرْ. وَلِرَبِّكَ فَاصْبِرْ﴾ [سورة المدث: الآيات ١-٧].

{ХIай дӀахьаьрчинарг, хьалагIатта, кхерам хилар дIа
а хьеде. Хьайн Дела ваз а ве. Хьайн бедарш цIан а йе.
Цена йоцучу хIумнах хьой хер а ве. Айхьа деш долу
дика цул дукха хьайна юха хила лууш а ма де. Хьайн
Делан доьхьа собар а де} [Сурат "Алмуддассир" 1-7 аяташ].

"ХъалагIатта, кхерам ло" бохучуьнан маъIна ду - Цо кхерам балар а Делаца накъост варха, Дела цхъаъ варе кхайкхар а.

"Хъайн Дела ваз а ве" бохучуьнан маъIна - ахъ Иза вазве цхъаъ варца бохург ду.

"Хъайн бедарш цIан а йе" бохучуьнан маъIна - хъайн Iамалш ширках цIан йе бохург ду.

"ЦIена йоцучу хIумнах хьой хер а ве" бохучуьнан маъIна - цIух (жаIарех) хер ло бохург ду, церах хервалар уьш Iад йитар а ду, церах а царна Iибадат дечу нахах цIена хилар а ду.

ХIокху кхайкхаме - тавхьиде - кхойкхуш итт шо даьккхина Пайхамара -Делера салават салам хуьлда цунна -, тIаккха итт шо даьллачул тIаьхьа стигала хъалаваьккхина иза Дала, пхи ламаз тIе а диллина цунна цигахь.

Маккахь кхаа шарахь Iийна иза ламаз парз динчултIаьхьа, тIаккха Мадинате хIижрат де аьлла омру дина цунна АллахIа.

ХIижрат - иза АллахIаца накъост вечу махкара бусалба дин лелочу махка кхалхар ду. АллахIаца накъост вечу махкара бусалба дин лелочу махка хIижрат дар хIокху умматана тIехь парз а ду, къемат де даллалц лаьттар долуш а ду.

Тешалла ду АллахIан дош:

﴿إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّيْنَاهُمُ الْمَلَائِكَةُ ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ قَالُوا فِيمَ كُنْتُمْ قَالُوا كُنَّا مُسْتَضْعِفِينَ فِي الْأَرْضِ قَالُوا أَلَمْ تَكُنْ أَرْضُ اللَّهِ وَسِعَةً فَتُهَاجِرُوا فِيهَا فَأُولَٰئِكَ مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَسَاءَتْ مَصِيرًا . إِلَّا

الْمُسْتَغْفِرِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ لَا يَسْتَطِيعُونَ حِيلَةً وَلَا يَهْتَدُونَ سَبِيلًا.
فَأُولَٰئِكَ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَعْفُو عَنْهُمْ وَكَانَ اللَّهُ عَفُوًّا غَفُورًا ﴿٩٧﴾ [سورة النساء: ٩٧-٩٩].

{Баккъалла а шаъш шайна зуламхой а болуш (АллахІана Іеса хиларца) малайкаша дІакхалхош берш, цаърга эр ду: шу муълха хьолахь дара? Цара эр ду: тхо гІор доцуш дара лаьтта тІехь. Цара (малайкаша) эр ду: АллахІан латта шорта дацара шуна аш цу тІехь хІижрат дан? Уьш шайн боърза меттиг жоъжагІате ерш бу, ма вон воърза меттиг а юкха (иза). (Царна юкъа богІуш бац) божарех а зударех а берех а гІора доцурш, кІелхъарабовлийла ца карош болу, некъ а ца хууш болу. Уьш бу АллахІа шайна гечдан а къинтІера вала а там берш, ткъа АллахІ ву къинтІера волуш а гечдеш а}
[Сурат "Аннисаъ" 97-99 аяташ].

Кхин АллахІан дош а ду:

﴿يَعْبَادِيَ الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّ أَرْضِي وَاسِعَةً فَإِيَّيَ فَاعْبُدُونِ﴾ [سورة العنكبوت: الآية ٥٦].

{ХІай иман диллина болу Сан лайш! Баккъалла а Сан латта шорта ду шуна, ткъа аш Суна цхъанна Ибадат де} [Сурат "АлІанкабут" 56 аят].

БагІавий цІе йолчу Іелам стага аьлла: "ХІара аят доссаран бахъана ду Маккахь хІижрат а ца деш биссина хилла болу бусалба нах. Дала цаърга кхайкхина Иманан цІарца".

ХІижрат даран хьокъехь Суннатера тешалла ду Пайхамаран -Делера салават салам хуьлда цунна - дош: "ХІижрат дІахедар дац тоба дІахаддалц, ткъа тоба

дІахедар дац малхбузехъара малх схъакхетталц".

Мединатехъ вайн Пайхамар -Делера салават салам хуьлда цунна - сепначул тІаьхъа тІедехкина цунна Дала диссина долу бусалба динан гІуллакхаш а, Іамалш а, закат а, марха а, хъадж дар а, азан дар а, ДжихІад а, диканиг де алар а, вониг ма де алар а санна, иштта кхин йолу Іамалш а.

Оцунна тІехъ лаьттина иза Мединатехъ итт шарахъ, тІаккха дІакхелхина иза - Делера салават салам хуьлда цунна -, амма цуьнан дин диссина.

Цхъа а дика дитина дац цуьнан дино цунна уммат тІенисдина бен, я вон а дац цо уммат цуьнах лардина бен. Цо шена тІенисвина долу дика - Тавхъид ду, Дела цхъаь вар ду, Далла дезаш а Иза реза мел волу хІума а ду.

Оцу дино духатоьхна долу вон хІума - ширк ду, АллахІана цадезаш долу а, Цо духа мел тухуш долу хІумнаш а ду.

АллахІа вайн Элча массо адамашна ваийтина ву, цунна муьтІахъ хилар жинашна а адамашна а тІедиллина а ду. Тешалла ду АллахІан дош:

﴿قُلْ يَٰأَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا﴾ [سورة الأعراف: الآية ١٥٨].

{Ахъ ала: ХІай адамаш! Со шуна массарна (ваийтина волу) элча ву}

[Сураат "АльаІраф" 158 аят].

АллахIа цуьнца дуьзна кхочушдина Шен бусалба дин.

Тешалла ду АллахIан дош:

﴿الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا﴾

[سورة المائدة: الآية ٣].

{Тахана Ас дуьзна кхочуш ди шуна шун дин, шуна тIехь Сайн ниIмат кхочуш а ди Ас, Ислам шун дин хила реза а хили Со} [Сурат "Алмаидат" 3 аят]

Пайхамар валаран тешалла ду АллахIан дош:

﴿إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُمْ مَيِّتُونَ. ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عِنْدَ رَبِّكُمْ تَخَصُّصُونَ﴾ [سورة الزمر: الآيات ٣٠-٣١].

{Баккъалла а хьо а лийр волуш ву, уьш а лийр болуш бу. Цул тIаьхьа баккъалла а къемат дийнахь шайн Далла гергахь шу кыйса а лур ду} [Сурат "Аззумар" 30-31 аяташ].

Адамаш деллачул тIаьхьа юха хьалагIовттор долуш ду, цуьнан тешалла АллахIан дош ду:

﴿مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَى﴾ [سورة طه: الآية ٥٥].

{Оха цуьнах (латтанах) кхоьल्लीна шу, цуьнга дерзор а ду шу, цуьнах юха а хьаладохур а ду шу} [Сурат "ТахIа" 55 аят].

Кхин а АллахIан дош ду:

﴿وَاللَّهُ أُنَبِّتُكُمْ مِنَ الْأَرْضِ نَبَاتًا. ثُمَّ يُعِيدُكُمْ فِيهَا وَيُخْرِجُكُمْ إِخْرَاجًا﴾

[سورة نوح: الآيات ١٧-١٨].

[Сурат "Нухъ" 17-18 аяташ].

болуш а бу. Тешалла ду АллахІан дош:

أَحْسِنُوا بِالْحُسْنَى ﴿٣١﴾ [سورة النجم: الآية ٣١].

динчарна бекхам а бан диканца } [Сурат "Аннажм" 31 аят].

деш ву. Цуънан тешалла ду Аллах!ан дош:

اللَّهُ يَسِيرُ ﴿٧﴾ [سورة التغابن: الآية ٧].

дар Аллах!ана атта а ма ду} [Сурат "Аттаглабун" 7 аят].

Бахкийтина бу. Тешалла ду Аллах!ан дош:

[سورة النساء: الآية ١٦٥].

{(Ас бахийтина) Элчанаш, кхаъ боккхуш болу, кхерам луш а болу, нахана цахилийта элчанел тIаьхьа АллахIана хьалха тешалла} [Сураат "Аннисаъ" 165 аят].

Элчанех хьалхарниг Нухъ ву - Делера салам маршалла хуьлда цунна -, тIахьарниг Мухьаммад ву - Делера салават а салам а хуьлда цунна -, иза пайхамарийн мохIур ду (цул тIаьхьа кхин Пайхамар а Элча а вац).

Церах хьалхарниг Нухъ хиларан тешалла ду АллахIан дош:

﴿إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَى نُوحٍ وَالنَّبِيِّينَ مِنْ بَعْدِهِ﴾ [سورة النساء: ١٦٣].

{Оха хьобга вахьйу дина, Нухъ-пайхамаре а цул тIаьхьа хиллачу пайхамаршка а вахьйу даре терра} [Сураат "Аннисаъ" 163 аят].

Нухьана тIера дуьйна схьа Мухьаммадна тIекхач-чалц долчу массо умматашна АллахIа элчанаш бахийтина, Шена цхьанна Ибадат де аьлла царна омру а дина, "тIагIутана" Ибадат дар а цамагийна.

Тешалла ду АллахIан дош:

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ﴾

[سورة النحل: الآية ٣٦].

{Баккъалла а Оха вахийтина массо умматана элча - АллахIана Ибадат а де, тIагIутах лар а ло аьлла} [Сураат "Аннахъл" 36 аят].

АллахIа массо лайшна тIедиллина Шех тешар,

тІагІутах ца тешар, иза харц а деш. Ибнул-Къаййима - Дала къинхетам бойла цуьнах - аьлла: "тІагІут бохучуьнан маъІна ду - Ибадат дарехъ а, тІаьхъавазарехъ а, муьтІахъ хиларехъ а Дала шена тоьхна долчу дозанал тІехволуш долу хІума. тІагІуташ дукха ду, церан кортош пхиъ ду: Дала Шен къинхетамах гена даьккхина долу Иблис ду, ша реза а волуш шена Ибадат дайтинарг а ву, шена Ибадат даре нах кхайкхинарг а ву, къайлах дерг шена хаьа бохург а ву, АллахІа доссийна доцучуьнца хьукм деш верг а ву".

Тешалла АллахІан дош ду:

﴿لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللَّهِ فَقَدْ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ لَا انْفِصَامَ لَهَا وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾ [سورة البقرة: الآية ٢٥٦].

{Дегаза дин тІелацийтар (мегаш) дац, билгалъялла нийсо тиларха, ткъа тІагІутаца куфр а дина (иза Іад а дитина) АллахІаца иман диллинарг (Цуьнах тешнарг) - иза хили чІогІачу, ондачу, хедар доцучу дазарехъ (Исламехъ), АллахІ Хезаш а Хууш а ву}

[Сураат "Албакъарат" 256 аят].

ХІара ду - "лаилахІа иллаллахІ" - АллахІ воцург кхин дела вац бохучуьнан маъІна. Хьадисехъ деана ду: "Белхан корта Ислам ду, цуьнан бІогІам ламаз ду, цуьнан лакхалла (уггаре лекха барам) Делан дуьхьа Делан некъахъ ДжихІад (ГІазот) дар ду".

Ткъа массарел дика хууш верг АллахІ ву.

"Кхо бух" олу жайна чекхдели.